

Europees actieplan kritieke grondstoffen

Samenvatting

Op 3 september 2020 bracht de Europese commissie haar [Actieplan inzake kritieke grondstoffen](#) uit. **Kritieke grondstoffen** (“critical raw materials” of “CRM”) zijn grondstoffen die van groot economisch belang zijn en waarvan de aanvoer in het gedrang kan komen. Deze thematiek kan rekenen op een **toegenomen beleidsaandacht**, gelet op het Europese beleidsstreven om tegen 2050 het eerste **klimaatneutrale werelddeel** te worden, de specifieke grondstoffenbehoefte die dit streven in zich kan dragen, de huidige importafhankelijkheid voor diverse van deze grondstoffen (i.c. metalen) alsook de mondiale context van een stijgende grondstoffenvraag.

In het actieplan wordt vooreerst ingegaan op de **huidige en toekomstige uitdagingen** waarvoor de EU op dit vlak staat. Dit gebeurt respectievelijk d.m.v. een toelichting bij (i) de lijst van kritieke grondstoffen voor 2020 en (ii) een voor het eerst opgestelde *foresight study* die, met vizier op 2030 en 2050 en voor strategische technologieën en sectoren, een prognose geeft van het gebruik van kritieke grondstoffen.

Om de **veerkracht** oftewel de “**(open) strategische autonomie**” van Europa m.b.t. kritieke grondstoffen op een duurzame wijze te versterken, schuift de Commissie vervolgens **10 maatregelen** naar voor, die worden opgehangen aan de volgende **vier prioritaire plandoelstellingen**: (i) *veerkrachtige waardeketens voor de industriële ecosystemen van de EU ontwikkelen*; (ii) *de afhankelijkheid van primaire kritieke grondstoffen verminderen door circulair gebruik van hulpbronnen, duurzame producten en innovatie*; (iii) *de inkoop en winning van grondstoffen binnen de EU versterken*; en (iv) *diversificatie van inkoop bij derde landen en het opheffen van verstoringen van de internationale handel, met volledige inachtneming van de internationale verplichtingen van de EU*.

Volgnummer briefing nota	2020 11	Versie:	2
Auteur + e-mailadres	Pieter Noens, pieter.noens@minaraad.be		
<p>Deze briefing betreft een toelichting bij het actieplan dat de Europese Commissie op 3 september 2020 uitbracht om de Europese veerkracht op het gebied van kritieke grondstoffen te vergroten.</p> <p>Deze briefing is een kennisdocument t.b.v. de raadsorganisaties van de Minaraad: vermits dit document opgevat wordt als een kennisdocument, bindt het op zich niet de raadsleden of de raadsorganisaties; het document wordt wel aanvaard als informatief achtergronddocument bij verdere raadswerkzaamheden.</p>			
Datum van wat besproken wordt:	3/09/2020		
Datum besluit D.B. tot mogelijke publicatie:	3/12/2020		

Inhoud

Samenvatting	1
Inleiding en context	2
Inhoud van het actieplan.....	3
1. De lijst van 2020 van voor de EU kritieke grondstoffen.....	3
2. Vergroting van de EU-veerkracht: uitdagingen m.b.t. toelevering en duurzaamheid	5
3. Tien door de Commissie voorgestelde acties om uitdagingen om te zetten in kansen	7
Meer informatie	10
Bijlage 1: overzichtstabel en timing van de in het plan voorziene acties.....	11
Bijlage 2: kalender van relevante Europese beleidsontwikkelingen	12

Inleiding en context¹

Heel wat activiteiten uit het dagelijks leven steunen op het gebruik van grondstoffen. De grondstoffen die “economisch gezien” het belangrijkste zijn, omdat het functioneren van een breed scala aan industriële ecosystemen ervan afhangt, en waarvan de aanvoer in het gedrang kan komen, worden **kritieke grondstoffen** (*critical raw materials*) genoemd.

Op 3 september bracht de Commissie een [actieplan inzake kritieke grondstoffen](#) uit, m.i.v. de 2020-lijst van kritieke grondstoffen, samen met een [foresight study](#) die, met vizier op 2030 en 2050 en voor strategische technologieën en sectoren, een prognose geeft van het gebruik van kritieke grondstoffen. In het actieplan wordt ingegaan op de huidige en toekomstige uitdagingen en worden **maatregelen** voorgesteld om de **Europese veerkracht inzake kritieke grondstoffen te vergroten**.

Europese beleidsaandacht voor het verzekeren van de aanvoer van grondstoffen voor de industrie is niet nieuw. In de jaren 1970 werd een werkgroep Grondstoffenvoorziening opgericht en in 2008 volgde het [EU-grondstoffeninitiatief](#). De combinatie van de doelstelling van een digitale en klimaatneutrale economie tegen 2050 (cf. de Europese *Green deal* en de Europese Digitale Strategie), de specifieke grondstoffenbehoefte die dit met zich kan meebrengen, de sterke importafhankelijkheid van de EU (i.c. voor metalen), alsook de mondiale context van een stijgende vraag naar grondstoffen, nopen echter tot een **verhoogde en blijvende aandacht** voor deze materie.

In de [Green deal](#) wordt de verzekerde toegang tot hulpbronnen dan ook beschouwd als een strategische kwestie. In de Europese [Industriestrategie](#) wordt voorgesteld om de **industriële en strategische autonomie** van Europa te versterken en wordt ervoor gewaarschuwd dat de transitie van de Europese industrie naar klimaatneutraliteit de afhankelijkheid van beschikbare fossiele brandstoffen zou kunnen verschuiven naar een afhankelijkheid van niet-energetische grondstoffen.

De notie “(open) strategische autonomie”:

Op p. 15 van de industriestrategie wordt “**strategische autonomie**” als volgt toegelicht: “De **strategische autonomie van Europa draait om het minder afhankelijk van anderen zijn voor de zaken die wij het hardst nodig hebben: kritieke grondstoffen en technologieën, voeding, infrastructuur, beveiliging en andere**”

¹ Deze inleiding is gebaseerd op contextelementen die doorheen het actieplan aan bod komen.

strategische zaken. Zij bieden de Europese industrie ook een uitgelezen kans eigen markten, producten en diensten te ontwikkelen en daarmee het concurrentievermogen te stimuleren.”

In de inleiding van het actieplan kritieke grondstoffen wordt hierover het volgende gesteld: “De **open strategische autonomie*** van Europa in deze sectoren moet daarom verankerd blijven in gediversifieerde en onverstoorde toegang tot wereldmarkten voor grondstoffen.” In een voetnoot (*) volgt volgende verduidelijking: “Mondiale handel en zijn geïntegreerde waardeketens zullen fundamentele aanjagers van groei blijven en zullen van essentieel belang zijn voor het herstel van Europa. Vanuit die gedachte zal Europa een **model van open strategische autonomie** nastreven. Dat houdt in dat een nieuw systeem van mondiaal economisch bestuur wordt vormgegeven en dat wederzijds voordelige bilaterale betrekkingen worden ontwikkeld, terwijl we ons tegelijkertijd beschermen tegen oneerlijke praktijken en misbruik.”

Ook de overgang naar een **circulaire economie** dicht de Commissie een rol toe in het versterken van de strategische autonomie. Bovendien moet deze een antwoord bieden op de **enorme milieudruk** die vandaag reeds uitgaat van het mondiale hulpbronnengebruik “door het gebruik van materialen te verminderen en materialen te hergebruiken voordat deze worden gerecycleerd”. Het nieuwe [actieplan voor een circulaire economie](#)², met het voorziene beleidskader voor duurzame producten als vlaggenschipinitiatief, vormt derhalve eveneens een belangrijk “*contextelement*”³.

Tenslotte heeft ook de **COVID-19-crisis** laten zien hoe snel en diepgaand **wereldwijde toeleveringsketens** kunnen worden **verstoord**. Dit zorgt ervoor dat verschillende landen kritischer kijken naar de manier waarop hun toeleveringsketens zijn georganiseerd. De Commissie heeft een [herstelplan](#) voorgesteld om de veerkracht en de open strategische autonomie te vergroten en om de transitie naar een groene en digitale economie te bevorderen. Het voorliggende actieplan kan hieraan, aldus de Commissie, een grote bijdrage leveren.

Inhoud van het actieplan

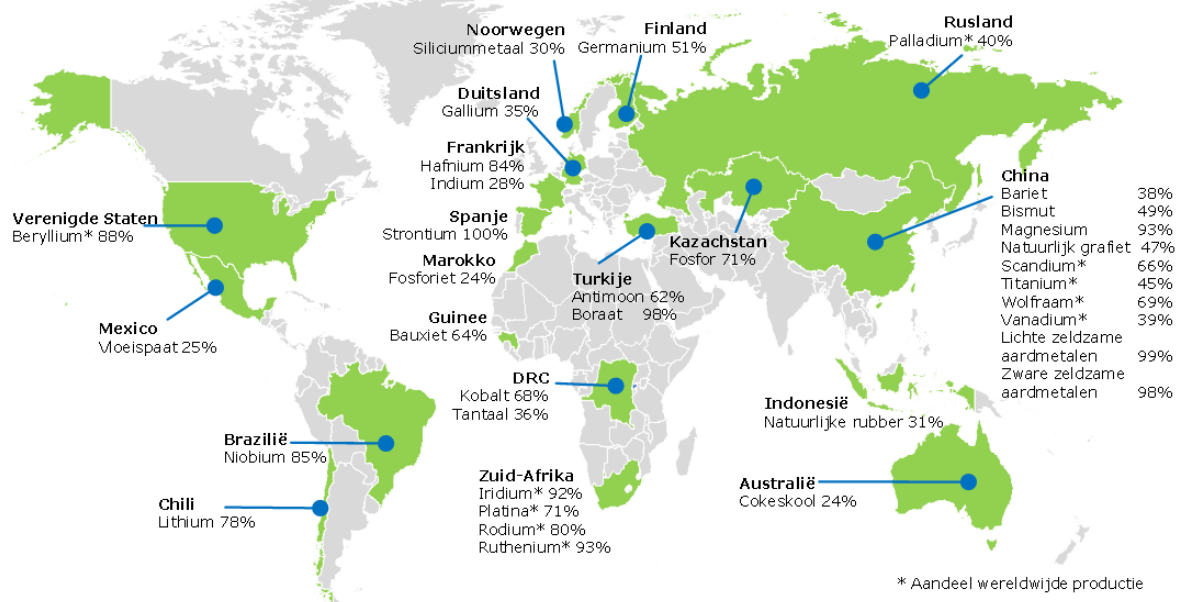
In de mededeling komende **drie onderdelen** aan bod: (i) de EU 2020-CRM-lijst; (ii) uitdagingen op het gebied van toelevering en duurzaamheid; (iii) acties om de veerkracht en “*open strategische autonomie*” van de EU te vergroten.

1. De lijst van 2020 van voor de EU kritieke grondstoffen

Sinds 2011 herzielt de Commissie op driejaarlijkse basis de lijst van voor de EU kritieke grondstoffen. De [methode](#) voor het opstellen van de 2020-lijst is dezelfde als in 2017: de beoordeling steunt op **gegevens uit het recente verleden** (i.e. de voorbije 5 jaar) en laat zien hoe de mate waarin de grondstof kritiek is, zich sinds de eerste bekendmaking van de lijst heeft ontwikkeld. De belangrijkste parameters op basis waarvan wordt vastgesteld hoe kritiek een grondstof voor de EU

² Voor een samenvattende toelichting bij dit (ontwerp van) actieplan, zie NOENS, P. (2020), [Briefing nota over het EU-Actieplan voor de circulaire economie](#), april 2020.

³ In de inleiding van het actieplan en verwijzend naar het EU-actieplan voor een circulaire economie, stelt de Commissie het als volgt: “De immense honger naar hulpbronnen (energie, voedsel en grondstoffen) zet de planeet enorm onder druk en is verantwoordelijk voor de helft van de broeikasgasemissies en voor meer dan 90 % van het verlies van biodiversiteit en waterstress. De uitbreiding van de circulaire economie zal van vitaal belang zijn voor het bereiken van klimaatneutraliteit tegen 2050 en zal tegelijkertijd de economische groei ontkoppelen van het gebruik van hulpbronnen alsook het verbruik van hulpbronnen binnen de grenzen van de mogelijkheden van de planeet houden.”

Figuur 2: Landen die de grootste hoeveelheid kritieke grondstoffen aan de EU leveren

Meer info⁷ over de CRM is opgenomen in bijlage 1 van de mededeling. Ook het [verslag van de beoordeling](#) zelf, gepubliceerd in het [EU-informatiesysteem voor grondstoffen](#), bevat meer detailinfo, met o.a. een *factsheet* per grondstof.

De aldus vormgegeven EU 2020-CRM-lijst is, volgens de Commissie, “een **feitelijk hulpmiddel ter ondersteuning van de ontwikkeling van EU-beleid**” (handelsbeleid, onderzoek en innovatie, circulaire economie, industriebeleid, ...). Ook **lidstaten en bedrijven** kunnen hiervan gebruikmaken als EU-referentiekader voor de ontwikkeling van eigen strategiebeplanning.

2. Vergroting van de EU-veerkracht: uitdagingen m.b.t. toelevering en duurzaamheid

Zoals aangegeven, steunt de huidige CRM-beoordeling op gegevens uit het recente verleden. Met een inschatting van **toekomstige trends** wordt voornamelijk geen rekening gehouden. In aanloop naar de eerstvolgende CRM-lijst (2023) kan dit veranderen. “Om **robuuste onderbouwingen en scenarioplanningen te ontwikkelen voor de toelevering, de vraag en het gebruik van grondstoffen voor strategische sectoren**”, voorziet de Commissie namelijk haar werkzaamheden uit te breiden met “**strategische prognosenetwerken**”. “De methode voor de beoordeling hoe kritiek een grondstof is, kan voor de volgende lijst (2023) worden herzien teneinde rekening te houden met de meest recente kennis.”⁸

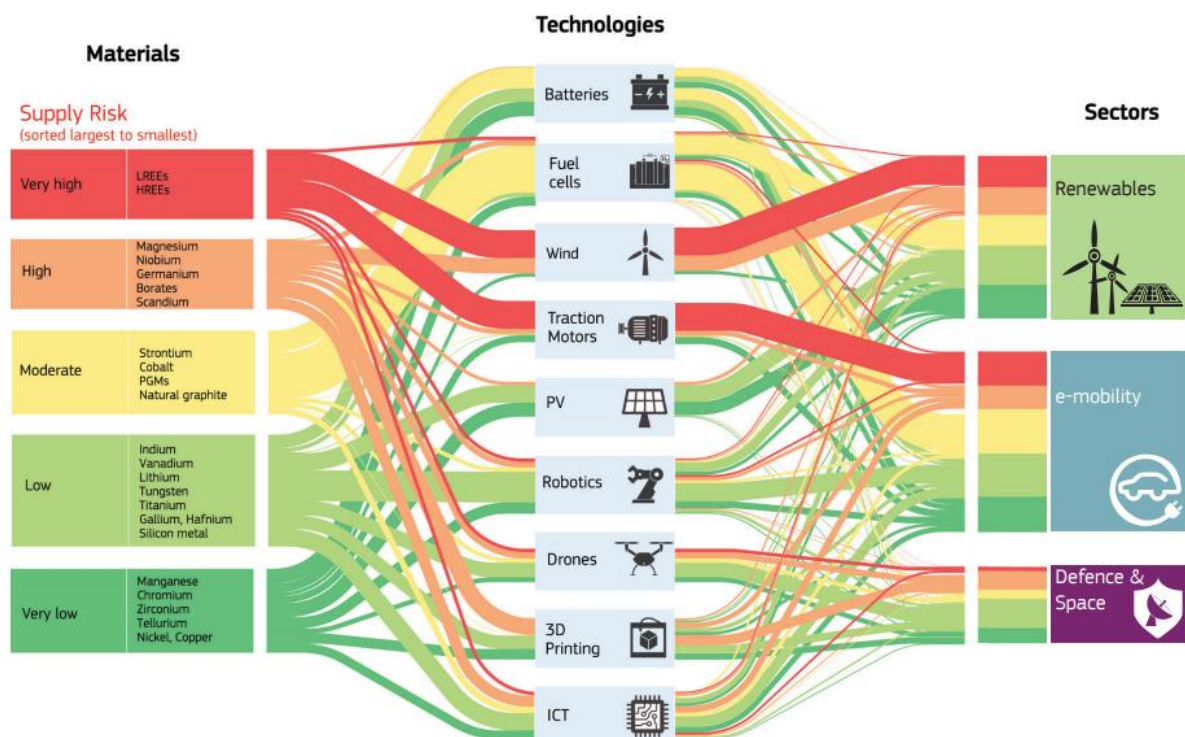
Een concrete aanleiding voor deze **verruimde “informatie-ambitie”** kan worden gevonden in de Europese *Green deal* en de Europese Digitale Strategie. “Met deze kennisbasis moet het mogelijk worden **strategisch te plannen** en een prognose te geven, ter afspiegeling van de doelstelling van de EU van een **digitale en klimaatneutrale economie tegen 2050** en ter verbetering van haar invloed op het wereldtoneel. Het geopolitieke aspect moet ook integraal onderdeel uitmaken van

⁷ De “zwakke plaats” in de waardeketen (ontginning/verwerking), de belangrijkste producenten wereldwijd, de belangrijkste winningslanden voor de EU, de mate van invoerafhankelijkheid, het recyclagepercentage en de voornaamste toepassingen.

⁸ Dit en alle hierna in dit hoofdstuk volgende citaten uit het Actieplan kritieke grondstoffen.

de prognoses, zodat Europa kan anticiperen op toekomstige behoeften en hierin kan voorzien.”, aldus de Commissie.

Als stap hiernaartoe bracht de Commissie, samen met de mededeling (i.e. het voorliggende actieplan) en complementair aan de 2020-CRM-lijst, een **foresight study** of [prognoseonderzoek](#) uit met een inschatting van de behoefte aan kritieke grondstoffen, tegen 2030 en 2050, van negen geselecteerde strategische technologieën die worden ingezet in drie strategische sectoren: hernieuwbare energie, e-mobiliteit, defensie en ruimtevaart. Hierin worden de **klimaatneutraliteitsscenario's voor 2050** van de EU (die evenwel dateren van vóór de COVID-19-crisis) vertaald naar een **geschatte grondstoffenvraag** en worden aldus **voorzieningsrisico's** in beeld gebracht op de verschillende niveaus in de toeleveringsketens.

Figuur 3: Semi-kwantitatieve weergave van grondstoffenstromen en hun huidige leveringsrisico's voor negen geselecteerde technologieën en drie sectoren – Bron: EUROPESE COMMISSIE (2020c), p. 10.

In de mededeling geeft de Commissie onder meer de volgende bevindingen uit de studie mee:

- “Voor accu's voor elektrische auto's en de opslag van energie heeft de EU in 2030 tot 18 keer meer lithium en 5 keer meer kobalt nodig en in 2050 bijna 60 keer meer lithium en 15 keer meer **kobalt** in vergelijking met de huidige toelevering aan de gehele economie van de EU. Als deze toegenomen vraag niet wordt aangepakt, kan dit leiden tot toeleveringsproblemen.
- De vraag naar zeldzame aardmetalen die worden gebruikt in permanente magneten⁹, bijvoorbeeld voor elektrische auto's, digitale technologieën en windgeneratoren, kan tegen 2050 vertienvoudigen.”

⁹ In permanente magneten worden de volgende zeldzame aardmetalen (*rare earth metals* of REEs) gebruikt: dysprosium, neodymium, praseodymium en samarium gebruikt. De overige REEs zijn yttrium, lanthaan, cerium, promethium, europium, gadolinium, terbium, holmium, erbium, thulium, ytterbium en lutetium.

Dit moet, aldus de Commissie, worden gezien “in de **mondiale context van een stijgende vraag naar grondstoffen** als gevolg van bevolkingsgroei, industrialisatie, koolstofarm maken van vervoer, energiesystemen en andere bedrijfstakken, een stijgende vraag vanuit ontwikkelingslanden en nieuwe technologische toepassingen”:

- “[De Wereldbank voorspelt](#) dat de vraag naar metalen en mineralen snel zal toenemen dankzij klimaatambities. Het meest opvallende voorbeeld hiervan zijn batterijen en accu’s voor het opslaan van elektriciteit, waarvoor de stijging van de vraag voor de relevante metalen (aluminium, kobalt, ijzer, lood, lithium, mangaan en nikkel) tegen 2050 met meer dan 1000 % zou stijgen bij een 2 °C-scenario, in vergelijking met een scenario met ongewijzigd beleid.
- [De OESO verwacht](#) dat, ondanks verbeteringen in de materiaalintensiteit en hulpbronnen-efficiëntie en de groei van het aandeel diensten in de economie, het wereldwijde materiaalverbruik meer dan zal verdubbelen van 79 miljard ton in 2011 tot 167 miljard ton in 2060 (+ 110 %).”

Dit laatste betreft evenwel een totaalcijfer dat ook relatief veel voorkomende grondstoffen omvat, zoals (inerte) bouwmineralen en hout. Om te bepalen hoe kritiek een grondstof is, is het, aldus de Commissie, de moeite waard om de **OESO-prognose voor metalen** nader te bekijken. Hierin wordt uitgegaan van een stijging van 8 naar 20 miljard ton in 2060 (+ 150 %), dit terwijl de [EU vandaag voor de meeste metalen voor 75 % tot 100 % afhankelijk is van invoer](#).

Hierbij aansluitend geeft de Commissie de volgende **OESO-conclusie** mee: “De toename van het materiaalgebruik in combinatie met de milieugevolgen van materiaalwinning, -verwerking en -afval doet de druk op de fundamentele hulpbronnen van de economieën op onze planeet toenemen en brengt **voortgang op het gebied van welzijn in gevaar**. Zonder de gevolgen voor hulpbronnen van koolstofarme technologieën aan te pakken, bestaat het **risico** dat het **verschuiven van de last** voor het terugdringen van emissies naar andere onderdelen van de economie simpelweg zal leiden tot nieuwe sociale en milieuproblemen, zoals vervuiling door zware metalen, vernietiging van habitats of het opraken van hulpbronnen.”

Tegen de achtergrond van de **COVID-19-crisis**, besluit de Commissie dat het **vergroten van de veerkracht** van kritieke toeleveringsketens **van vitaal belang** is voor zowel de transitie naar schone energie als vanuit het oogpunt van energiezekerheid. In haar voorstel voor een [Europees herstelplan](#) beschouwt de Commissie **kritieke grondstoffen** dan ook als een van de gebieden waar Europa meer veerkracht moet hebben ter voorbereiding op toekomstige schokken: men moet streven naar een “**meer open, strategische autonomie**” op het vlak van kritieke grondstoffen.

3. Tien door de Commissie voorgestelde acties om uitdagingen om te zetten in kansen

China, de Verenigde Staten, Japan en andere landen zetten, aldus de Commissie, reeds sterk in op het veiligstellen van hun toekomstige levering van kritieke grondstoffen. Daarom moet de **EU snel handelen** om een eigen zekere en duurzame toelevering te waarborgen, door in dit verband de inspanningen van bedrijven, (sub)nationale autoriteiten en de EU-instellingen gecombineerd in te zetten. Vandaar dit EU-actieplan voor kritieke grondstoffen, dat de volgende **prioritaire doelstellingen** nastreeft:

- “**veerkrachtige waardeketens** voor de industriële ecosystemen van de EU ontwikkelen;
- de **afhankelijkheid** van primaire kritieke grondstoffen **verminderen** door middel van **circulair** gebruik van hulpbronnen, duurzame producten en innovatie;

- de duurzame en verantwoorde binnenlandse **winning en verwerking van grondstoffen in de Europese Unie** versterken; en
- de **toelevering diversifiëren** door middel van duurzame en verantwoorde winning uit derde landen, versterking van de op regels gebaseerde handel in grondstoffen en het wegnemen van verstoringen in de internationale handel.”

Om deze doelstellingen te realiseren, stelt de Commissie de volgende 10 acties in het vooruitzicht. Een overzichtstabel van deze acties is ook opgenomen als bijlage.

3.1 Veerkrachtige waardeketens voor de industriële ecosystemen van de EU

Hiaten in de Europese capaciteit voor winning, verwerking, recycling, raffinage en separatie (bv. voor lithium¹⁰ of zeldzame aardmetalen) en **risico's op mogelijke onderbrekingen** in toelevering van (kritieke) grondstoffen nopen, aldus de Commissie, tot een **meer strategischer benadering**.

Naar het voorbeeld van de Europese alliantie voor batterijen¹¹ wordt in de recente Industriestrategie voorgesteld om nieuwe **Europese industriële allianties** te ontwikkelen. Als het van de Commissie afhangt maakt de **grondstoffendimensie** daar telkenmale integraal deel van uit, evenals van de bijbehorende industriële ecosystemen. Volgens de Commissie is er echter ook nood aan een algemene **Europese (industriële) alliantie voor grondstoffen**. In uitvoering van **ACTIE 1** zal deze worden opgericht. In een eerste fase¹² zou deze zich richten op de meest dringende behoeften, nl. het vergroten van de Europese veerkracht in de waardeketen voor **zeldzame aardmetalen en magneten**, aangezien deze van vitaal belang is voor de meeste industriële ecosystemen in de EU (waaronder hernieuwbare energie, defensie en ruimtevaart).

Voorts wijst de Commissie er op dat de **Europese Investeringsbank** haar beleid inzake leningen voor energie recent heeft vastgesteld: de bank zal projecten ondersteunen die verband houden met de toelevering van kritieke grondstoffen die nodig zijn voor koolstofarme technologieën. In uitvoering van **ACTIE 2** zal de EU-taxonomie voor duurzame financiering als leidraad fungeren voor publieke en private beleggingen in duurzame exploratie-, mijnbouw- en verwerkingsactiviteiten voor kritieke grondstoffen.

3.2 Circulair gebruik van hulpbronnen, duurzame producten en innovatie

Zowel het verlengen van de **levensduur van een product** als het gebruik van **secundaire grondstoffen** – i.e. twee belangrijke betrachtingen van het nieuwe actieplan voor een circulaire economie¹³ – kan volgens de Commissie “*inspelen op een groeiend aandeel van de EU-vraag naar grondstoffen*”. Vanuit dit oogpunt zal de Commissie binnenkort een nieuwe verordening voor batterijen voorstellen om de duurzaamheid van de batterijwaardeketen voor elektromobiliteit te verbeteren en het circulaire potentieel van alle batterijen te stimuleren.

Op mondiaal niveau loopt **de EU**, aldus de Commissie, **voorop in de transitie** naar een circulaire economie. Van sommige metalen die in de afvalfase komen (bv. ijzer, zink en platina) wordt vandaag reeds meer dan 50 % gerecycleerd, waardoor reeds meer dan 25 % van het EU-verbruik wordt gedekt. Voor de metalen die echter specifiek nodig zijn in technologieën voor **hernieuwbare**

¹⁰ De Commissie wijst erop dat bepaalde materialen (bv. Lithium) weliswaar ook in Europa worden ontgonnen, maar alleen buiten Europa kunnen worden verwerkt.

¹¹ In het kader van deze alliantie zijn er grootschalige publieke en private investeringen gemobiliseerd die er toe moeten leiden dat tegen 2025 80 % van de Europese vraag naar lithium wordt geleverd vanuit Europese bronnen.

¹² De focus van de alliantie kan op termijn worden verruimd met andere kritieke grondstoffen en basismetalen.

¹³ Zie briefing nota 2020| 03 voor een toelichting bij dit actieplan.

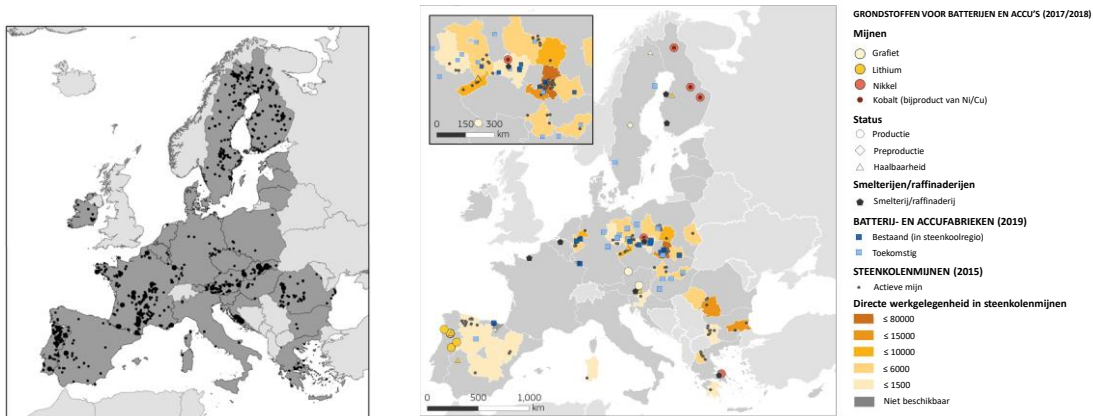
energie of technisch geavanceerde toepassingen (bv. zeldzame aardmetalen, gallium en indium) levert de secundaire productie vandaag evenwel slechts een marginale bijdrage. *“Dit is een **enorm verlies** van potentiële waarde voor de economie van de EU, evenals een bron van **vermijdbare belasting** van het milieu en het klimaat”*, aldus de Commissie.

Uitdagingen daarbij vormen volgens de Commissie (i) de aanzienlijke hoeveelheden grondstoffen die Europa verlaten in de vorm van afval en schroot, (ii) de nood aan het “groener” worden van de winnings- en verwerkingsindustrieën, (iii) het ontbreken van volledige informatie over de hoeveelheid grondstoffen in de voorraad (i.c. producten, winningsafval, vuilnisbelt) die voor terugwinning of recyclage in aanmerking komen, en (iv) de nood aan onderzoek en innovatie om in toepassingen kritieke grondstoffen te vervangen door niet-kritieke alternatieven (i.e. substitutie).

Om hieraan tegemoet te komen voorziet de Commissie **onderzoek** naar en **innovatie** van kritieke grondstoffen m.b.t. afvalverwerking, geavanceerde materialen en substitutie te starten (cf. **ACTIE 3**) en de **potentiële toelevering** van secundaire kritieke grondstoffen **uit voorraden in de EU** in kaart te brengen, alsook haalbare **terugwinningsprojecten** te identificeren (cf. **ACTIE 4**).

3.3 Winning in de Europese Unie

Omdat de vraag naar kritieke grondstoffen wereldwijd blijft groeien, blijven primaire grondstoffen een belangrijke rol spelen, stelt de Commissie. Europa kent dan wel een lange geschiedenis van mijnbouw- en winningsactiviteiten¹⁴, om diverse redenen¹⁵ blijkt het minder succesvol in de ontwikkeling van nieuwe winningsprojecten om **kritieke grondstoffen** te ontginnen. Nochtans is hier een **aanzienlijk potentieel** voor (cf. figuur 4), stelt de Commissie. Op figuur 5 valt te zien hoe veel hulpbronnen voor grondstoffen voor batterijen en accu's aanwezig zijn in regio's die sterk afhankelijk zijn van steenkool- of koolstofintensieve industrie en waar batterijfabrieken zijn gepland (Duitsland, Polen, Slowakije, ...).

Figuur 4 (links) Aanwezigheid van kritieke grondstoffen in de EU (2020); Figuur 5 (rechts) Mijnen voor grondstoffen voor batterijen en accu's, batterij- en accufabrieken en steenkolenmijnen.

Om dit **eigen winningspotentieel beter te benutten**, voorziet de Commissie in vier acties, met name het identificeren van winnings- en verwerkingsprojecten, het ontwikkelen van de nodige deskundigheid en vaardigheden, het inzetten van aardobservatieprogramma's (cf. Copernicus) en

¹⁴ Europa beschikt over talrijke aggregaten en industriële mineralen, evenals over bepaalde basismetalen, zoals koper en zink.

¹⁵ Redenen die de Commissie aanstipt zijn een gebrek aan investeringen in exploratie en mijnbouw, uiteenlopende en langdurige nationale vergunningsprocedures of een laag niveau van maatschappelijke aanvaarding.

teledetectie voor exploratie en het opzetten van innovatieve projecten om de milieugevolgen van de winning verder te beperken (zie bijlage, cf. ACTIES 5 t.e.m. 8).

3.4 Gediversifieerde winning en aanvoer uit derde landen

Niettegenstaande het nog onbenutte eigen winningspotentieel, blijft het volgens de Commissie, *“als gevolg van geologische beperkingen in de EU, [...] op de middellange en lange termijn de **invoer grotendeels noodzakelijk**¹⁶ om te voldoen aan de toekomstige vraag naar primaire kritieke grondstoffen”*. *“De open strategische autonomie van Europa in deze sectoren moet daarom verankerd blijven in goed **gediversifieerde en onverstoorde toegang tot wereldmarkten voor grondstoffen**.”* Daartoe voorziet de Commissie **strategische partnerschappen** aan te gaan met **derde landen** die rijk zijn aan hulpbronnen¹⁷ (cf. ACTIE 9), want ook op dit vlak bestaat er nog een groot *“onaangeboord potentieel”*. Hiervoor wil zij gebruik maken van alle instrumenten voor **extern beleid**, waaronder het handelsbeleid. Tegelijkertijd wil de Commissie **verantwoorde mijnbouwpraktijken** en **zorgvuldigheid** doorheen de **ganse waardeketen** bevorderen, onder meer d.m.v. het Europese regelgevingskader en verbeterde internationale samenwerking (cf. ACTIE 10).¹⁸

Meer informatie

- Het [Europees actieplan kritieke grondstoffen](#).
- De *foresight study* [“Critical Raw Materials for Strategic Technologies and Sectors in the EU”](#)
- [Vragen en antwoorden](#) over de mededeling over het EU-actieplan kritieke grondstoffen.
- [Factsheet](#) over het EU-actieplan kritieke grondstoffen.
- [Website](#) kritieke grondstoffen van DG GROW.
- [Website](#) van de Europese *Green deal*, met onder meer de [Europees Green deal](#) zelf, het [Europees actieplan circulaire economie](#) en de [Europees industriestrategie](#).
- Website van de Europese Digitale Strategie, met onder meer de [Europees Datastrategie](#).
- [Website](#) van het Joint Research Centre (JRC) over het grondstoffeninformatiesysteem.

¹⁶ In de Engelstalige versie van het actielan luidt deze niet geheel heldere bepaling als volgt: *“Due to the geological limitations of the EU, future demand of primary critical raw materials will continue to be largely met by imports also in the medium to long term.”*

¹⁷ Deze landen lopen uiteen van ontwikkelde mijnbouwlanden, zoals Canada en Australië, enkele ontwikkelingslanden in Afrika en Latijns-Amerika, tot landen in de buurt van de EU, zoals Noorwegen, Oekraïne, uitbreidingslanden en de Westelijke Balkan, met name Servië (rijk aan boraat) en Albanië (rijk aan platina).

¹⁸ In dit verband vallen de volgende initiatieven te noteren: (i) de EU-verordening inzake conflictmineralen, die betrekking heeft op tin, goud en de kritieke grondstoffen tantaal en wolfram, wordt per 1 januari 2021 van toepassing op EU-importeurs; (ii) het Europees partnerschap inzake verantwoorde mineralen helpt mijnen te voldoen aan de EU-verordening en richtsnoeren inzake zorgvuldigheid van de OESO; in het recente voorstel voor een batterijenverordening komt de verantwoorde winning van grondstoffen voor batterijen aan bod; (iv) de Commissie overweegt een horizontaal voorstel voor een verordening over zorgvuldigheid.

Bijlage 1: overzichtstabel en timing van de in het plan voorziene acties

Veerkrachtige waardeketens voor de industriële ecosystemen van de EU		
ACTIE 1: Lanceren van een door de sector gedreven Europese alliantie inzake grondstoffen , aanvankelijk voor het vergroten van veerkracht en een open strategische autonomie in de waardeketen voor zeldzame aardmetalen en magneten, voordat wordt uitgebreid naar andere gebieden voor grondstoffen.	Sector, Commissie, investeerders, Europese Investeringsbank, belanghebbenden, lidstaten en regio's	Q3 2020
ACTIE 2: Ontwikkelen van criteria voor duurzame financiering voor de mijnbouw-, winnings- en verwerkingssectoren in gedelegeerde handelingen inzake taxonomie.	Platform inzake duurzame financiering, Commissie	Tegen eind 2021
Circulair gebruik van hulpbronnen, duurzame producten en innovatie		
ACTIE 3: Starten van onderzoek naar en innovatie van kritieke grondstoffen met betrekking tot afvalverwerking, geavanceerde materialen en substitutie, met behulp van Horizon Europa, het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en nationale onderzoeks- en innovatieprogramma's.	Commissie, lidstaten, regio's, O&I-gemeenschap	In 2021
ACTIE 4: In kaart brengen van de potentiële toelevering van secundaire kritieke grondstoffen uit voorraden en afval in de EU, en haalbare terugwinningsprojecten identificeren.	Commissie, EIT voor grondstoffen	Tegen 2022
Winning in de Europese Unie		
ACTIE 5: Identificeren van winnings- en verwerkingsprojecten alsook van investeringsbehoeften en verwante financieringsmogelijkheden voor kritieke grondstoffen in de EU die tegen 2025 operationeel kunnen zijn, waarbij regio's met steenkolenmijnen voorrang krijgen	Commissie, lidstaten, regio's, belanghebbenden	
ACTIE 6: Ontwikkelen van deskundigheid en vaardigheden voor mijnbouw-, winnings- en verwerkingstechnologieën als onderdeel van een evenwichtige transitiestrategie in regio's die in transitie zijn.	Commissie, sector, vakbonden, lidstaten en regio's	Vanaf 2022
ACTIE 7: Inzetten van aardobservatieprogramma's en teledetectie voor de exploratie van hulpbronnen , de operationele fase en het milieubeheer na sluiting.	Commissie, sector	
ACTIE 8: Ontwikkelen van O&I-projecten in het kader van Horizon Europa voor de exploitatie en verwerking van kritieke grondstoffen om de milieugevolgen te beperken.	Commissie, O&I-gemeenschap	Vanaf 2021
Gediversifieerde winning en aanvoer uit derde landen		
ACTIE 9: Ontwikkelen van strategische internationale partnerschappen en bijbehorende financiering ter waarborging van een gediversifieerde en duurzame toeleveringsketen van kritieke grondstoffen, onder meer door middel van onverstoorde handel en investeringsvoorwaarden , te beginnen met proefpartnerschappen met Canada, geïnteresseerde landen in Afrika en het nabuurschap van de EU.	Commissie, lidstaten, sector en derde landen	In 2021
ACTIE 10: Bevorderen van verantwoorde mijnbouwpraktijken voor kritieke grondstoffen door middel van het regelgevingskader van de EU en relevante internationale samenwerking.	Commissie, lidstaten, sector, maatschappelijke organisaties	Voorstellen in 2020-2021

Bijlage 2: kalender van relevante Europese beleidsontwikkelingen

Omwille van het brede gebruik van kritieke grondstoffen, oefenen veel beleidsinitiatieven, hetzij rechtstreeks hetzij onrechtstreeks, er een invloed op uit. Mede op basis van de door de Commissie voor het [werkjaar 2021](#) aangekondigde beleidsinitiatieven, ogen de volgende de belangrijkste:

Najaar 2020

- Nieuwe Verordening voor batterijen;
- Circulaire economie: raadsconclusies actieplan circulaire economie;

2021

- Klimaat- en energiepakket: wijziging diverse richtlijnen / verordeningen + voorstel CBAM (Q2);
- Pakket biodiversiteit en gifvrij milieu: actieplan om de vervuiling van lucht, water en bodem tot nul terug te brengen (Q2)
- Industriële strategie voor Europa: actualisering (Q2);
- Versterking van de bijdrage van de EU aan op regels gebaseerd multilateralisme: gezamenlijke mededeling over het versterken van de bijdrage van de EU aan op regels gebaseerd multilateralisme (Q2)
- Duurzame en slimme mobiliteit: diverse initiatieven (Q3-Q4);
- Circulaire economie: wetgevend beleidsinitiatief betreffende duurzame producten, incl. een herziening van de richtlijn ecologisch ontwerp (Q4).